

[Holger Andersen.]

var afgivet af en særlig Komité, der befattede sig med Spørgsmaalet om Folkenes Forbund — den nuværende højtærede Finansminister var jo et af Medlemmerne af denne Komité —, og det indeholdt endvidere, hvad jeg i denne Forbindelse vil lægge megen Vægt paa, en Oversættelse af det første Udkast til Folkeforbundspagten, der blev fremsat den 14. Februar 1919 paa Fredskonferencen i Paris. Det indeholdt foruden en hel Mængde andre Bilag den britiske Regerings meget vigtige Kommentar til Folkeforbundspagten, som den af denne Regering blev forelagt Parlamentet i Juni 1919.

Derfor burde hele det Noteskifte, der fandt Sted mellem Frankrig og de Forenede Stater, senere mellem de Forenede Stater og Hovedmagterne samt de saakaldte Locarno-Magter, afgjort in extenso have været vedhæftet som Bilag til det Forslag, der her er fremsat, saa meget mere som det ikke kan bestrides, og jo ogsaa af den højtærede Udenrigsminister utvetydigt er sagt — ganske vist stærkere, forekommer det mig, oppe i det andet høje Ting end her i Dag —, at disse Erklæringer, som skulde tjene til at fjerne de franske Betæneligheder ved at antage den amerikanske Formulering af Traktaten, siden er blevet godkendt af alle de i Traktaten deltagende Magter og saaledes er at forstaa som Bidrag til en autoritativ Forstaaelse af denne. Just den Kendsgerning, at dette Noteskifte har denne Karakter, skulde nødvendiggøre, forekommer det mig, at det havde ledsaget det fremsatte Forslag til Beslutning som Bilag.

Derfor kommer den fuldkommen afgørende Tale, som den amerikanske Statssekretær holdt i American Society for International Law den 28. April i Aar, og hvis Hovedbestanddel er indgaaet i den Note af 23. Juni d. A., som den amerikanske Udenrigsminister lod overrække de forskellige Signatarmagter med det endelige Traktatudkast. Kun en omhyggelig Granskning af hele dette Materiale kan i Virkeligheden sætte os i Stand til en rolig realpolitisk Vurdering af det Forslag til Rigsdagsbeslutning, der foreligger for os i Dag. Naar nu den højtærede Udenrigsminister finder, at det er saa ubetinget nødvendigt som Tjenestemandstilling at opretholde Stillingen som Raadgiver i Folkeret, hvilket han jo saa stærkt har betonet nu gennem to Rigsdagssamlinger, vilde der have været god Brug for denne Arbejdskraft til at lade det forelagte Forslag til Beslutning

ledsage af virkelig fyldestgørende Materiale i saa Henseende.

Der er jo ogsaa efter Traktatens Undertegnelse fremkommet Aktstykker af meget vidtrækkende Betydning. Jeg maa i denne Forbindelse navnlig pege paa det Svar, som i de sidste Augustdage blev afgivet af Sovjet-Rusland paa den Indbydelse til at tiltræde Kellogg-Pagten, som gennem den franske Ambassadør i Moskva var blevet tilstillet den russiske Udenrigskommissær umiddelbart efter den meget omtalte Undertegnelse i Paris den 27. August i Aar. Sovjet-Ruslands Svar indeholder saa mange overmaade vigtige og interessante Bemærkninger, og Sovjet-Ruslands Stilling i den storpolitiske Koncert er efter min Mening af en saa vidtrækkende Betydning, ikke mindst for os herhjemme i Danmark, at det forekommer mig overordentlig mærkværdigt, at man hidtil har behandlet denne Sag paa Rigsdagen uden overhovedet at udtale et Ord om Sovjet-Ruslands Stilling.

Endvidere er der navnlig efter Traktatens Undertegnelse ført en Diskussion om Betydningen og Rækkevidden af en enkelt Ændring i dens Indledning, som er af overordentlig stor Interesse, og som i de Forenede Stater selv har givet Anledning til meget omfattende Diskussio-

ner. Hvis man spørger om denne Traktats virkelige Betydning, forekommer det mig, at man her maa skelne mellem tre Omraader, mellem det folkeretlige Omraade, det politiske Omraade og det moralske Omraade. Hvad først Traktatens folkeretlige Betydning vedrører, mener jeg, det vilde være overmaade urigtigt at søge at reducere den *ad nihil* eller til intet. At Traktaten folkeretlig set betyder et væsentligt Fremskridt, det, mener jeg, kan ingen, der vil fordybe sig i den, nægte, men for at forstaa den maa man have hele dens Baggrund, dens Forhistorie, Erindring. Det er, ihvorvel Initiativet er udgaaet fra fransk Side, som den højtærede Udenrigsminister meget rigtigt gjorde opmærksom paa, en utvetydig amerikansk Traktat. Det er hele den Skole, som man betegner som outlawry of war-Skole, den Skole, der tager Sigte paa at gøre Krig ulovlig, sætte Krigen udenfor Lov og Ret, hvis Anskuelse ligger bagved dette Forslag. Dette er ikke noget nyt. Det er os alle velbekendt, at allerede i de første Aar efter Krigen fremstod denne Bevægelse, som udgik fra de Kredse i de Forenede Stater, der var utilfredse med den amerikanske Politik, der førte til Folkeforbundspagten Forkastelse. Disse